

Välkommen till Barva!

Barva-bladet

Ett informationsblad för Barva Bygdegemenskap nr 30. Nr 3 år 2007.

Utgivare: Barva Framtid och samordnare är Anne Ivarsson

Är det någon som har ett bra svar på vart 2007 har tagit vägen? En och en halv månad till jul. Förhoppningsvis har ni varit och en saker som hänt under året, som har betytt något extra för just dej. På gott eller ont. Vill påminna om några saker där Barva Framtid, alltså vi Barvabor, har varit involverade. Själva, eller tillsammans med andra föreningar.

Midsommarfirandet vid Bygdegården, blev mycket välbesökt och trevligt. Barvadagen i september gynnades inte av vädret, men de som besökte olika aktiviteter var mycket nöjda.

Tack alla ni, som var engagerade som värdar för olika aktiviteter och alla ni, som hjälpte till på olika sätt.

Det gick inte så bra för Barva IF i fotbollen, men dom kommer igen! Heja på! Kyrkliga syföreningen har haft sin auktion med gott resultat. Jag har säkert missat en massa, men vi ska ha klart för oss, att det är mycket som händer i Barva.

Har ni sett skyltarna, som välkomnar till Barva? Tack Cray Häggqvist för allt arbete, du lagt ned på byggandet. Tack Bertil Zentio, som med hjälp av Maria, ordnat aktivitetsskyltarna.

Belysningen får vi fortfarande själva stå för, så vi är tacksamma för alla bidrag vi kan få. Kommer det inte in medel får vi släcka den, sådan är verkligheten.

Nu ska vi se framåt! Året är ju inte slut, så det är mycket intressant kvar.

Den gamla Barvafilmen från 1946 visas i Bygdegården söndagen den 18 november.
Fredagen 30 nov. inleder "a capellagruppen Dynamic" sin julturné i Barva kyrka.
Lördagen den 8 dec. Julmarknaden, i år vid Bygdegården.

Nu får vi se fram mot Julen och önska varandra En Riktigt GOD JUL och Ett Riktigt GOTT NYTT ÅR!!
/Rune Johansson

Elin och Manfred Gustavsson,
Degersten ca 1928

Foto utlånat av Tage Thelin

Ur Församlingsbok för Barva församling 1900-04

År 1901 var ett ovanligt torrt år med stor vattenbrist.

1902 anskaffades ny mess-skjorta till kyrkan.

1902 under Mars och April månader utvidgades Barfva kyrkogård åt norra sidan och lades ny stenvmur omkring den utvidgade delen (af stenläggaren Magnusson från Flen), hvarigenom kyrkogården nära fördubblades och den gamla muren restaurerades. Efter den utvidgade delens planering och gångars upptagning på såväl den gamla som nya delen samt kastanieträds plantering kring den senare blef densamma högtidligen invigd torsdagen den 10 Juli kl. 3 em. af Kontraktsprosten W. Cederblad i Jäder, som talade öfver 1 Kor. 15:42, 43.

Årets skörd klen och af dålig beskaffenhet: höstsådden genom föreg. vinters isskorpa på höstsädsfälten och vårsåden genom sen sådd och det myckna regnet hela sommaren och hösten samt tidig frost i Sept.

1903: Ovanlig rikedom på alla slags vilda bär, synnerligast blåbär och lingon; men derimot ingen frukt i trädgårdar, der fruktträden i juni härjades af frostlarfven liksom björkar m. fl., som blefve aldeles kala. Augusti månad var den regnigaste skördemånad i mannaminne, synnerligast i medlat af månaden, då det regnade starkt utan uppehåll i tre dygn, så att alla sankare marker förvandlades till sjöar och broar bortflöta. Damskärret, från Damsvik till stora grafven, stod under vatten och Vällsjön och Nasen öfverfulla. Senare delen af Sept. blef dock solig och varm väderlek, så att såden kunde inbergas och sådden företagas, ehuru skörden blef under medelmåttan.

1904 den 1 Juli kom biskop Ullman på e.m. och besökte skolorna vid kyrkan, samt höll de båda följande dagarna visitation med pastoratets båda församlingar i Jäder.

1905: Tre riksdagar under året, deraf 2 urtima, och 4 olika ministärer.

7 juni förklarade Norges storting unionen med Sverige upplöst och, efter svenska och norska regeringsombudens konferens i Karlstad (d. 31/8 – 23/9) om unionens upplösning, blef den definitivt upplöst. H. Kgl. Majsts officiella tillkännagifvande d. 26 Okt. s. å.

Slädföre blott 2 dagar under året: d. 1 Jan. och 1 mars.

Comminister G. O. Carlström

De har kämpat tillsammans från statarår till frihet.

Här kommer 62-åriga Dora Stolpe i Baggvreten, tillsammans med 66-åriga maken Vallentin. De har levat ett helt liv tillsammans och delat både ljusa och mörka dagar. De har fortfarande varandra – och nu även valpen Titti. Deras lilla hemtrevliga boning syns i bakgrunden.

S
-
fi
ga

Det gick bra sedan barna börjat växa upp och vi jordbrukare och tar det litet lugnare så här på

Gubben, det visade sig vara 66-åriga Vallentin Stolpe på gården Baggvreten i Barva och den som upplyste oss om det här, det var hans rara gumma, 62-åriga Dora.

Det var på ett hår när att vi höll på, att passera Baggvreten med reportagebilen, men av en ren tillfällighet - och en lycklig sådan - kom Dora ut på farstubron med spetsen Titti, som gav upp ett skall. Baggvreten låg där så idyllisk i Guds fria natur och Dora på bron med sju månaders valpen blev den avgörande orsaken till att vi stannade upp.

- Stig in i stugan, gott folk! Bjöd Dora. Gubben är ute på en cykeltur i omgivningarna men kommer väl snart hem.

Där inne vid köksbordet fick vi hela hennes levnadshistoria. Och den hade sannerligen sina poängar. Visst hade Dora liksom många andra jordbrukarhustrur fått ta hårda törnar men allt det där låg nu liksom bakom och på hennes humör kunde man sannerligen inte klaga. Hon visade sig ha den där fina glimten i ögat, den där blicken, som gör att man känner en inre samhörighet och inger en känslan av att vara accepterad och välkommen.

Vemodigt med flygfältet

Doras föräldrar var även jordbrukare. Pappan Karl Karlsson hade ett ställe i Hagberga, Kjula och här växte Dora upp med en bror och en syster.

- Det är vemodigt att veta att där mitt föräldrahem en gång låg, där drar flygfältet nu fram, sade Dora, och drömde sig tillbaka i tiden, då hon som lillpiga hjälpte till där hemma med skörden och allt annat som en flicka endast i tioårsåldern fick ge sig i kast med.

Efter skoltidens slut hjälpte Dora till hos grannar, framför allt hos gamla, orkeslösa människor.

Hon tog upp potatis, band säd, tvättade och strök och om våarna planterade hon tall och gran både åt kronan och allmänningen.

- Lönen var visserligen inte så stor. Jag hade 1.50 om dagen och så maten för tolv timmars slavande. Men jag var i alla fall nöjd. Och människorna överhuvud taget var mindre missbelåtna på den tiden än vad förhållandet är i våra dagar.

Förnöjd, ja. Dora tycks ha en medfödd förnöjsamhet och den var säkerligen en mycket stor tillgång under de år, då hon och hennes Vallentin var statare på olika sörmländska gårdar.

- Jag gifte mig vid 21 års ålder och flyttade då med Vallentin till Sörby, där vi arbetade under Viktor Vellander, berättar Dora. Jag kommer än idag så väl ihåg "flyttardagen" som det hette i statarlägren.

Det var den 24 oktober. Det datumet 1922 kom vi till Sörby och samma datum följande år flyttade vi därifrån till Idö i Jäder, där vi tog stat hos hemmansägare Georg Jonsson, hos vilken vi stannade till hösten 1926. Sedan bröt vi oss liksom loss och blev våra egna. Vi arrenderade nämligen i hela sjutton år Nilstorp i Barva. Det var ett ställe på femtio tunnland, som ägdes av agronom Lars Celsing. Sedan gick 1944 färden till Ytterstahult, som även tillhörde Celsing och där stannade vi till 1961, då vi slutade med jordbruket och drog oss tillbaka hit till Baggvreten, också i Celsings ägo.

Som det skulle vara

Dora vet vad det vill säga att vara statarhustru. När hon och Vallentin kom till Sörby stod bara ett rum till förfogande. Men detta var bara som det skulle vara för den tidens statare.

- Visst var det träligt det här med att äta, sova och husera i ett och samma rum men det gick bra bara man höll humöret uppe, säger Dora. 600 kronor var årslönen och därtill fick man tre liter mjölk om dagen och spannmål. På den här tiden kostade mjölken åtta öre litern och vetet nio öre kilot. För att få litet extra inkomster plockade jag bär i skogen sommartid och sålde. En gödkalv fick vi femtio kronor för, en hundra kilos gris, som vi som kulting inköpt för tjugofem kronor, betalades med inte mer än femtiolappen så inte var det överbetalt med tanke på allt arbetet. Trots slitet så trivdes vi rätt bra på Sörby. När vi sedan flyttade till Idö fick vi det betydligt bättre bostadsmässigt: ett rum och kök.

Drevs till jordbruket

Just då träder Vallentin in i stugan. Iklädd keps och med guldklockkedjan dinglande intill västfickan.

- Jag har inte så mycket att säga, det mesta har väl Dora berättat, är hans kommentar. Men tro nu inte att jag liksom Dora utgått från något jordbrukarhem. Nej, min far var snickare i Majholmen i Västmanland. Jag kom tidigt ut och tjänade dräng och på så sätt kom det sig att jag drevs till jordbruket.

Säger Vallentin. Skjuter sen upp kepsen i pannan - och ler.

Men Dora, hon är inte färdig än med sina synpunkter på den "gamla, goda tiden".

- Det var roligt att växa upp på landet. Lång väg hade man till skolan men det var bara att gå. Nöjena sommartid inskränkte sig till logdanser och vintertid samlades vi till basarer i ordenshuset* i Kjulaås. Visst har livet varit värt att leva även om det inte alltid bjudit på sötebrödsdagar. Stora glädjeämnen har både jag och Vallentin haft i våra sju barn: fem pojkar och två flickor.

- Nu tar vi dagarna som de kommer, ser den här våldsamma revolutionen ifråga om mekaniseringen av jordbruket. Det är rent av förunderligt att dagens aktiva jordbrukare har möjlighet att lägga ut alla dessa pengar, som maskinerna kostar. Annat var det förr. Då var händerna och oxarna de dragkrafter man fick lita på och det gick det också, säger den soliga Dora i Baggvreten till sist./SINDBAD

* Ordenshuset "Skogsliljan" låg vid Kungshållet på Kjulaåsen. Brann på 1940-talet./A.I.

Från frö till plank

I vår hembygd vilar många oventilerade händelser och gärningar. Här runt Baggvretsåsen har sandmyllans egenskaper kommit till gagn för många slag av odlingar. Ett potatisland blev plantskola belägen strax öster om Baggvreten, intill den f.d. gamla sockenvägen.

Efter sådd i eget växthus på Lindholm skolades plantor, från tidigt 1900-tal fram till 1930-talet. Åkern var knappt fotbollsplans storlek.

Plantorna avsågs till godsets egna skogar. Arbetet utfördes av såväl bönder, statare och tjänstefolk.

Betänk här, kära Barvabo, att du i din ungdom, skådat, vistats och kanske lekt i delar av denna skog, som drivits från frö i eget växthus till planta och blivit skolad, sedermera blivit stock och vid klingsåg till plank.

En, som deltog i skolningsarbetet, för att nämna någon, var Elsa Karlsson, bodde som ung i den s.k. Bikupan på Lindholm. Hon flyttade sedermera till Åstorp och på ålderns höst till ett hem i Vansö socken.

I början av 30-talet då plantskolan upphörde, idkades där fotbollsspel av bygdens ungdom. Detta område var dåtidens mötesplats för ungdomarna. Alla, som inte var idrottsaktiva, hemsökte istället skogen intill, för att syssla med andra kroppsaktiviteter av det intimare slaget.
/Barvabo sedan aug. 1928 Olle Stolpe

Baggvretensåsen ett delta.

När isälven rann fram under inlandsisen vid Baggvretsåsens södra del bildades ett s.k. delta av strömmande sand, som med tiden blev till mullblandad sand. Rullsten och morän tillblev i åsens norra delar. Ett sandskred uppstod emellertid vid åsens bildande. Det inträffade strax söder om nuvarande Klockåsen. Ravinen som då uppstod kallas av bygdens folk till Djupadalen, men som få känner till. Ett fenomen är att märka, denna lilla dalsänka är ofta kall som sval.

Ett strövtåg på denna ås är att rekommendera. Man upplever ofta något nytt och känner då liv och närhet av historiens vingslag.

Lycka till.

/Olle Stolpe

Olikheter hos fåglar

Att fåglar dricker vatten torde vara allmänt känt, men hur de dricker kanske är mindre känt. Duvsläktet dricker med sin näbb kvar i vattnet medan de sväljer det. Övriga fågelarter samt höns o hönsfåglar, fyller sin näbb med vatten och höjer den sedan uppåt för att svälja det. En kul grej tycker jag.

Skillnad på svart och vitt

Du har säkert upplevt barnårens vintrar, då våra småfåglar med förtjusning intog våra uppsatta havrekärvar. Kärvarna som uppsätts numer till våra fåglar står nära öde och tomma. Varför? Jo, i våra barndoms vintrar var det svarthavre i kärvarna. Den havren var mycket lättskalad för en liten mes, medan vithavren har ett mer kompakt skal som mindre mes och tätting ej rår på.

Svarthavren odlas ej längre i vårt land, den gav dåligt och var endast fodersäd.

/Olle Stolpe

Bigården

När vi strövar i detta lilla område på Baggvretsåsen är det mycket man kan skriva om. Potatisgruvorna och kolmilans mossbelupna stybb. Spannmålsgruvan med sina hemligheter. Bråkgropen där linet har bråkats och förberetts till lingarn och ull under svett och möda. Ryggåsstugan, känna dess vingslag från 1600-talet. De timrade röda bodarna med deras klyvna golvstockar. Bodarna som uppskattas av fladdermöss och flertalet tornseglare, besitter även holkarna till glädje och fromma. Ja, vad mer kan man se. Åsen här är beklädd med artrik flora, torde vara ett eldorado för en botaniker.

Så har vi bigården, den som fyller åsen med en ljuvlig sommarmusik. Att horder av binens upptagenhet och flit i de stora flygstråken, på väg till de nektarrika fälten och de

sensommarblommmande lindarna.

Ja, käre läsare, bihållning är en kultur från urminnes tider. Ett bibehållande av denna bigård är ett vårdande av kultur och vårt Svenska landskap.

Jag hoppas att honungslungan kan snurra i framtiden, avtäckningsgaffeln får fjättra sig igenom många stinna vaxkakor och propoliskittet får förbli en tillgång för hälsobutikerna.

Betänk, det finnes inga bisamhällen på närmare avstånd än dryga milen./Olle Stolpe

Hästköpet - En sann händelse

Min mor hette Dorotea kallades för Dora, var alltid idog och strävsam. Till saken hör, att Agronom Celsing hade köpt ett sto till Lindholms Gård. Allmänbildad som han var, ställde han vid ett tillfälle frågan till min mor om han fick kalla sitt sto för Dora. Mor som alltid var rapp i svaren gav raka besked och svarar Celsing: Ja, gör du det för då kan du få någonting gjort. Celsing tappar luften, går avsides varpå han fylls av ett högljutt skrattmuller. Mor kände sig stolt över skrattet. Celsing har senare kommenterat händelsen om sitt skratt, han tyckte det kom på fel ställe.

/Sven Stolpe

Potatisgropar

Potatisen har en lång era som vår basmat. Medan 1900-talseklet var ungt, kom man på att förvara potatis på ett genialt sätt. Man grävde stora gropar i marken. Ett sådant område har vi i terrängen öster om Baggvreten.

Där finns inalles 20 talet potatisgropar. Dess djup varierar något från 3 - 4 m. Groparna äro runda. Diametern varierar något även den, omkring 2 - 3 m. Sandåsens beskaffenhet är här så kompakt, sanden verkar vara något varvig. Förmodligen är det ett delta som bildades under inlandsisens tidsepok för c:a 10 000 år sedan. De djupa groparna har grävts efter hand i antal, allt medan decennierna gått.

Statarlivet var ju så, en årsranson potatis krävde lagring för vintern. Groparna har använts av många statare i Söderbybygden.

Att arbeta på stat, innebar att få produkter från gården, som lön. Statarsystemet upphörde sedermera åren efter fredslutet 1945. Betänk värdet i denna geniala förvaring. Dessutom var groppen alltid möss och råttfri. Groparna försågs med vinkeltak och dörr, några med sluttande tak. Lindholmens Gård hade sitt potatisland vid Hagalund, även de hade lagring av potatis i stor mängd till sitt statfolk.

När vi nu är i denna terräng, vill jag nämna att även kolmilor har funnits här. Ett stenkast öster om den gamla sockenvägen som går Biartorp-Otteby. Kolstybb efter milan finns fortfarande och jag önskar den blev utmärkt på något sätt. Går vi nu till framsidan av Baggvreten och följer den lilla stig som går mot Biartorp, väl halvvägs, så finner vi ytterligare en grop. Den användes till att gömma spannmål under ransoneringstiderna. För ty, kontrollanter kom oanmält på kontrollbesök för att se vad gården hade i sitt sädesmagasin. Gropen var bara känd av de närmaste.

Ja, som om inte alla dessa kulturminnen skulle vara nog, så har vi ännu en grop av det angenäma slaget strax här intill. Det är en bråkgrop, en byggd sådan. Här har det varit linberedning för ortens folk. Lintråd och linull var ju förr en stor handelsvara. Även här bör det anvisas med skylt och innebörd.

Undertecknad anvisar om så önskas. Hur arbetet gick till att bråka lin kanske kan finnas någon i vår bygd som kan redogöra för?

/Olle Stolpe

Potatisstukor

En annan form för lagring av potatis, måste få omskrivas. På 30-40 talet ”stukades” potatis ovan mark, d.v.s. man planade till en yta för ”stukan”, tömde där den nyplockade potatisen i hög, runt en tillverkad trätrumma med uppsågade andningshål för potatisen. Den var så att säga potatisens lunga. Stukans mängd kunde rymma från 500 till 800 kg potatis.

Efter att potatisen väl hade soltorkat höljdes potatisen med ett 40-50 cm tjock lager råghalm. Halmen låstes med några skyfflar jord här och där, för att senare jordhöljas helt med ett jordtäckte tjockt som ett spadblads längd när kyligare väder nalkades. Denna potatis som odlades på lättjord, användes endast till ny sättpotatis för eget bruk och handel. Många gånger räckte det även som foderpotatis till nötkreaturen.

Som kuriosa vill jag nämna: När vi stukade potatisen flög tranorna söderut, när vi öppnade stukan på våren flög tranorna norrut. Ja, det var vackra årstidsminnen i vårt arbete./Olle Stolpe

Barvas slagfärdige, Petrus Thornell

I sin självdeklaration till skatteverket lär Petrus inte ha beaktat alla litersiffror av levererad mjölk som var angivet på mjölklikviderna. Petrus får en erinran från verket som lyder: ”Vi anser att Edra kor mjölkar för lite.” Petrus känner sej spelad i händerna med ett bra svar som lyder: ”Enär jag är nöjd med mina kor, så tycker jag, att herrarna ska vara det också”. /Sven Stolpe

Lindesberg/Fiskartorpet, fotot från 1930-talet, med dåvarande landsvägen Eskilstuna-Strängnäs, som under åren 1945-62 benämndes rikssexan, och E3 under åren 1962-1992 och sedan E20. 1999 kom motorvägen och ”gamla E20” blev väg 900 och med en något annorlunda sträckning./A.I.

Söndagen den 18 nov. kl. 17.00
i bygdegården, stora salen.
Barvafilmen hade premiär söndagen före jul
1946!
Entré 40 kr inkl kaffe

Konsert med **Dynamic** fredagen 30 nov. kl. 19.00 i Barva kyrka

Dynamic är en a cappellagrupp som består av Emma Ferm, Natalie Lund, Carina Johansson (från Långsved i Barva), Jonathan Lund och Christer Ferm. De har sjungit tillsammans sedan 2002, och haft konserter framför allt i kyrkor över hela Sverige. De har också musicerat i många andra sammanhang så som på fester och konferenser.

En konsert med Dynamic innebär en stor musikalisk variation. A cappellasången står alltid i fokus, men eftersom två är professionella instrumentalmusiker erbjuds även andra klanger. En önskan och ambition är att både ord och ton ska beröra lyssnaren.
Efter konserten serveras kaffe Arr: Kafjärdens församling och Barva Framtid

På väg till din idé!

Bär du på en idé som du vill vidareutveckla, men är osäker på hur du ska göra? Vad skulle vi vilja och kunna göra tillsammans för att utveckla våra företag/verksamheter/idéer? Vad kan man söka stöd för?

Presentation av projektet På väg till din idé!

Du som företagare, förening eller enskild person kan få hjälp att hitta aktörer för råd och stöd att gå vidare och förverkliga din idé!

Seminarium om det nya Landsbygdsutvecklingsstödet

En möjlighet att söka företagsstöd eller projektstöd för dina idéer och utvecklingsprojekt.

Workshop för idégenerering

Passa på att delta i en kreativ workshop med fokus på idégenerering.

Varmt välkommen!

Vi bjuder på enklare förtäring.

Onsdag 5 december 18.00-20.00 Plats: Barva Bygdegård

Arrangör: Munktell Science Park i samarbete med Barva Framtid

OSA: 3 december martina@lindholmsholm.se eller Martina Schagerlund 0708-250 381.

Uppdaterat den 25 juni. 2008, webbmaster: [Anne Ivarsson](mailto:Anne.Ivarsson@barvabygden.se),
<http://www.barvabygden.se/bb-30.htm>

Tillbaka till [Barva-sidan](#)

